Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 26. júla 2017*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Nariadenie (EÚ) č. 604/2013 – Určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov – Príchod mimoriadne veľkého počtu štátnych príslušníkov tretích krajín žiadajúcich o získanie medzinárodnej ochrany – Organizácia prekročenia hranice orgánmi členského štátu s cieľom tranzitu do iného členského štátu – Vstup povolený výnimočne z humanitárnych dôvodov – Článok 13 – Protiprávne prekročenie vonkajšej hranice – Lehota dvanástich mesiacov od prekročenia hranice – Článok 27 – Opravný prostriedok – Rozsah súdneho preskúmania – Článok 29 – Lehota šiestich mesiacov na vykonanie odovzdania – Počítanie lehôt – Podanie žaloby – Odkladný účinok“

Vo veci C-490/16,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Vrhovno sodišče (Najvyšší súd, Slovinsko) z 13. septembra 2016 a doručený Súdnemu dvoru 16. septembra 2016, ktorý súvisí s konaním:

A. S.

proti

Republika Slovenija,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda Súdneho dvora K. Lenaerts, podpredseda A. Tizzano, predsedovia komôr R. Silva de Lapuerta, L. Bay Larsen (spravodajca), J. L. da Cruz Vilaça, M. Berger a A. Prechal, sudcovia A. Rosas, A. Arabadžiev, C. Toader, M. Safjan, D. Šváby, E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund a S. Rodin,

generálna advokátka: E. Sharpston,

tajomník: M. Aleksejev, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 28. marca 2017,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– A. S., v zastúpení: M. Nabergoj a S. Zbičajnik, svetovalca za begunce,

– slovinská vláda, v zastúpení: N. Pintar Gosenca, B. Jovin Hrastnik a A. Vran, splnomocnené zástupkyne,

* Jazyk konania: slovinčina.

– grécka vláda, v zastúpení: T. Papadopoulou, splnomocnená zástupkyňa,

– francúzska vláda, v zastúpení: E. Armoët, splnomocnená zástupkyňa,

– talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci L. Cordì, avvocato dello Stato,

– maďarská vláda, v zastúpení: M. M. Tátrai a M. Z. Fehér, splnomocnení zástupcovia,

– rakúska vláda, v zastúpení: G. Hesse, splnomocnený zástupca,

– vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: C. Crane, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci C. Banner, barrister,

– švajčiarska vláda, v zastúpení: U. Bucher, splnomocnený zástupca,

– Európska komisia, v zastúpení: M. Condou-Durande, M. Žebre a G. Wils, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 8. júna 2017,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 13 ods. 1, článku 27 ods. 1 a článku 29 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 31) (ďalej len „nariadenie Dublin III“).

2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu, ktorého účastníkmi sú A. S., sýrsky štátny príslušník, a Republika Slovenija (Slovinská republika) týkajúceho sa rozhodnutia Slovinskej republiky neposudzovať žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktorú podal A. S.

Právny rámec

3 Odôvodnenia 4, 5 a 19 nariadenia Dublin III znejú:

„(4) V záveroch z [Európskej rady na jej mimoriadnom zasadnutí v] Tampere [15. a 16. októbra 1999] sa… konštatuje, [že spoločný európsky azylový systém] by mal zahŕňať z krátkodobého hľadiska jasnú a uplatniteľnú metódu na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl.

(5) Takáto metóda by mala byť založená na objektívnych a spravodlivých kritériách ako pre členské štáty, tak aj pre dotknuté osoby. Mala by umožniť najmä rýchle určenie zodpovedného členského štátu, aby bol zaručený efektívny prístup k postupom na udelenie medzinárodnej ochrany a aby nebolo ohrozené rýchle vybavovanie žiadostí o medzinárodnú ochranu.

…

(19) S cieľom zaručiť účinnú ochranu práv dotknutých osôb by sa mali v súvislosti s rozhodnutiami o odovzdaní do zodpovedného členského štátu stanoviť právne záruky a právo na účinný prostriedok nápravy predovšetkým v súlade s článkom 47 Charty základných práv Európskej únie. S cieľom zabezpečiť dodržanie medzinárodného práva by mal účinný prostriedok nápravy voči takýmto rozhodnutiam zahŕňať preskúmanie uplatňovania tohto nariadenia, ako aj právnej a faktickej situácie v členskom štáte, do ktorého sa žiadateľ odovzdáva.“

4 V článku 1 tohto nariadenia sa stanovuje:

„Toto nariadenie stanovuje kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanú v jednom z členských štátov štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti (ďalej len ‚zodpovedný členský štát‘).“

5 Článok 3 ods. 2 druhý pododsek uvedeného nariadenia stanovuje:

„Ak nie je možné odovzdanie žiadateľa do členského štátu, ktorý je primárne určený za zodpovedný, pretože sa zo závažných dôvodov možno domnievať, že v konaní o azyle a podmienkach prijímania žiadateľov existujú v danom členskom štáte systémové chyby, na základe ktorých hrozí žiadateľom neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie v zmysle článku 4 Charty základných práv Európskej únie, členský štát uskutočňujúci proces určovania zodpovedného členského štátu pokračuje v posudzovaní kritérií stanovených v kapitole III s cieľom zistiť, či iný členský štát nemôže byť určený ako zodpovedný.“

6 Článok 7 ods. 2 toho istého nariadenia stanovuje:

„Členský štát zodpovedný podľa kritérií stanovených v tejto kapitole sa určí na základe situácie existujúcej vtedy, keď žiadateľ po prvýkrát podal svoju žiadosť o medzinárodnú ochranu v členskom štáte.“

7 Článok 12 nariadenia Dublin III zavádza kritérium určenia zodpovedného členského štátu, súvisiace s vydaním povolenia na pobyt alebo víz.

8 Článok 13 tohto nariadenia, nazvaný „Vstup a/alebo pobyt“, vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Keď sa zistí na základe dôkazu alebo indície, ako sú opísané v dvoch zoznamoch uvedených v článku 22 ods. 3 tohto nariadenia, vrátane údajov uvedených v nariadení [Európskeho parlamentu a Rady] (EÚ) č. 603/2013 [z 26. júna 2013 o zriadení systému Eurodac na porovnávanie odtlačkov prstov pre účinné uplatňovanie nariadenia (EÚ) č. 604/2013, ktorým sa ustanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov, a o žiadostiach orgánov členských štátov na presadzovanie práva a Europolu o porovnanie s údajmi v systéme Eurodac na účely presadzovania práva a o zmene nariadenia (EÚ) č. 1077/2011, ktorým sa zriaďuje Európska agentúra na prevádzkové riadenie rozsiahlych informačných systémov v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 1)], že žiadateľ protiprávne prekročil hranicu do členského štátu po súši, mori alebo letecky po príchode z tretej krajiny, za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu je zodpovedný členský štát, do ktorého takto vstúpil. Uvedená povinnosť skončí 12 mesiacov odo dňa, kedy sa uskutočnilo takéto protiprávne prekročenie hranice.“

9 Článok 21 ods. 1 nariadenia Dublin III stanovuje:

„Ak členský štát, ktorému bola podaná žiadosť o medzinárodnú ochranu, považuje iný členský štát za zodpovedný za posúdenie tejto žiadosti, môže čo najrýchlejšie a v každom prípade do troch mesiacov odo dňa podania žiadosti v zmysle článku 20 ods. 2 dožiadať tento iný členský štát, aby prevzal žiadateľa.

Bez ohľadu na prvý pododsek, v prípade kladného výsledku porovnávania údajov v systéme Eurodac s údajmi zaznamenanými podľa článku 14 nariadenia (EÚ) č. 603/2013, sa dožiadanie zašle do dvoch mesiacov od získania uvedeného kladného výsledku podľa článku 15 ods. 2 uvedeného nariadenia.

Ak dožiadanie o prevzatie žiadateľa nie je podané v lehotách stanovených v prvom a druhom pododseku, zodpovednosť za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu pripadne tomu členskému štátu, v ktorom bola žiadosť podaná.“

10 Článok 23 ods. 2 a 3 nariadenia Dublin III stanovuje:

„2. Dožiadanie o prijatie späť sa podá čo najskôr a v každom prípade do dvoch mesiacov od získania kladného výsledku porovnávania zo systému Eurodac podľa článku 9 ods. 5 nariadenia (EÚ) č. 603/2013.

Ak sa dožiadanie o prijatie späť zakladá na inom dôkaze než na údajoch získaných zo systému Eurodac, zašle sa dožiadanému členskému štátu do troch mesiacov od dátumu podania žiadosti o medzinárodnú ochranu v zmysle článku 20 ods. 2.

3. Ak sa dožiadanie o prijatie späť nepodá v lehotách stanovených v odseku 2, za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu je zodpovedný členský štát, v ktorom sa podala nová žiadosť.“

11 Článok 26 ods. 1 nariadenia Dublin III znie:

„Keď dožiadaný členský štát akceptuje, že má prevziať alebo prijať späť žiadateľa, žiadajúci členský štát oznámi… dotknutej osobe rozhodnutie o jej odovzdaní do zodpovedného členského štátu a v príslušných prípadoch aj rozhodnutie neposudzovať jej žiadosť o medzinárodnú ochranu. …“

12 Článok 27 ods. 1 a 3 tohto nariadenia stanovuje:

„1. Žiadateľ… má právo na účinný opravný prostriedok vo forme odvolania proti rozhodnutiu o odovzdaní alebo vo forme vecného alebo právneho preskúmania tohto rozhodnutia, a to na súde.

…

3. Na účely odvolania proti rozhodnutiu o odovzdaní alebo jeho preskúmania členské štáty vo svojom vnútroštátnom práve stanovia, že:

a) na základe odvolania alebo preskúmania získava dotknutá osoba právo zotrvať na území daného členského štátu až do prijatia rozhodnutia vo veci odvolania alebo preskúmania, alebo

b) odovzdanie sa automaticky odkladá a tento odklad zanikne po určitom primeranom období, počas ktorého má súd po podrobnom a prísnom preskúmaní rozhodnúť o tom, či má odvolanie alebo preskúmanie odkladný účinok, alebo

c) dotknutá osoba môže v primeranej lehote požiadať súd o odklad výkonu rozhodnutia o odovzdaní do prijatia rozhodnutia vo veci jej odvolania alebo preskúmania. Členské štáty zabezpečia, aby bol k dispozícii účinný opravný prostriedok, a to odkladom odovzdania do prijatia rozhodnutia o prvej žiadosti o odklad. …“

13 Článok 29 ods. 1 a 2 uvedeného nariadenia znejú:

„1. Odovzdanie žiadateľa… zo žiadajúceho členského štátu do zodpovedného členského štátu sa uskutoční… najneskôr do šiestich mesiacov od akceptovania dožiadania iným členským štátom o prevzatie alebo prijatie späť dotknutej osoby alebo konečného rozhodnutia o odvolaní alebo preskúmaní, ak majú v súlade s článkom 27 ods. 3 odkladný účinok.

…

2. Ak sa odovzdanie neuskutoční v lehote šiestich mesiacov, zodpovedný členský štát bude zbavený svojej povinnosti prevziať alebo prijať späť dotknutú osobu a táto zodpovednosť sa presunie na žiadajúci členský štát. Táto lehota sa môže predĺžiť najviac na jeden rok, ak sa odovzdanie nemohlo uskutočniť kvôli uväzneniu dotknutej osoby, alebo najviac na osemnásť mesiacov, ak je dotknutá osoba na úteku.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

14 A. S. odišiel zo Sýrie do Libanonu a odtiaľ sa vydal do Turecka, Grécka, Macedónska a Srbska. Hranicu medzi týmto posledným menovaným štátom a Chorvátskom prekročil v roku 2016. Chorvátske orgány zabezpečili jeho prevoz až po slovinskú štátnu hranicu.

15 A. S. vstúpil na územie Slovinska 20. februára 2016. Následne bol odovzdaný slovinskými orgánmi rakúskym orgánom. Tie však odmietli jeho vstup do Rakúska.

16 Dňa 23. februára 2016 A. S. podal v Slovinsku žiadosť o medzinárodnú ochranu.

17 Slovinské orgány žiadali od chorvátskych orgánov prevziať A. S. na základe článku 21 nariadenia Dublin III. Chorvátske orgány vyhoveli tejto žiadosti 20. mája 2016.

18 Dňa 14. júna 2016 Ministrstvo za notranje zadeve (ministerstvo vnútra, Slovinsko) rozhodlo neposudzovať žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktorú podal A. S., z dôvodu, že A. S. má byť odovzdaný do Chorvátska, ktoré je členským štátom zodpovedným za posúdenie tejto žiadosti pri uplatnení kritéria stanoveného v článku 13 ods. 1 nariadenia Dublin III, keďže A. S. protiprávne prekročil chorvátsku hranicu smerom z tretej krajiny.

19 A. S. napadol toto rozhodnutie pred Upravno sodišče (Správny súd, Slovinsko). Dňa 4. júla 2016 tento súd zamietol túto žalobu, ale odložil vykonateľnosť rozhodnutia ministerstva vnútra zo 14. júna 2016 až do konečného rozhodnutia v konaní vo veci samej. A. S. sa odvolal na vnútroštátny súd.

20 Za týchto podmienok Vrhovno sodišče (Najvyšší súd, Slovinsko) rozhodol o prerušení konania a položil Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Vzťahuje sa súdna ochrana v zmysle článku 27 nariadenia [Dublin III] aj na výklad podmienok kritéria podľa článku 13 ods. 1 [tohto nariadenia], ak ide o rozhodnutie členského štátu neposudzovať žiadosť o medzinárodnú ochranu, keďže iný členský štát uznal, že je zodpovedný za posúdenie žiadosti na tom istom základe, a žiadateľ proti tomuto rozhodnutiu namieta?

2. Má sa podmienka protiprávneho prekročenia hranice podľa článku 13 ods. 1 nariadenia [Dublin III] vykladať nezávisle a autonómne, alebo v spojení s článkom 3 ods. 2 smernice [Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (Ú. v. EÚ L 348, 2008, s. 98)] a článkom 5 [nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 562/2006 z 15. marca 2006, ktorým sa ustanovuje kódex Spoločenstva o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (Kódex schengenských hraníc) (Ú. v. EÚ L 105, 2006, s. 1), zmeneného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 610/2013 z 26. júna 2013 (Ú. v. EÚ L 182, 2013, s. 1)], ktoré definujú protiprávne prekročenie hranice, a má sa tento výklad uplatniť vo vzťahu k článku 13 ods. 1 nariadenia [Dublin III]?

3. So zreteľom na odpoveď na druhú otázku, má sa za okolností prejednávanej veci pojem protiprávne prekročenie hranice podľa článku 13 ods. 1 nariadenia [Dublin III] vykladať v tom zmysle, že nejde o protiprávne prekročenie hranice, pokiaľ verejné orgány členského štátu organizujú prekročenie hranice s cieľom tranzitu do iného členského štátu…?

4. Za predpokladu, že odpoveď na tretiu otázku bude kladná, má sa v dôsledku toho článok 13 ods. 1 nariadenia [Dublin III] vykladať v tom zmysle, že zakazuje odovzdanie štátneho príslušníka tretej krajiny do štátu, v ktorom pôvodne vstúpil na územie [Únie]?

5. Má sa článok 27 nariadenia [Dublin III] vykladať v tom zmysle, že lehoty uvedené v článku 13 ods. 1 a článku 29 ods. 2 [tohto nariadenia] neplynú, pokiaľ žiadateľ uplatňuje svoje právo na súdnu ochranu, *a fortiori* v prípade, keď to znamená aj položenie prejudiciálnej otázky alebo keď vnútroštátny súd čaká na odpoveď Súdneho dvora Európskej únie na takúto otázku, ktorá mu bola položená v inej veci? Subsidiárne, plynú lehoty v tomto prípade, no zodpovedný členský štát nemá právo zamietnuť prijatie žiadateľa?“

Konanie pred Súdnym dvorom

21 Vnútroštátny súd navrhol prejednať vec v naliehavom prejudiciálnom konaní upravenom v článku 107 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora.

22 Dňa 27. septembra 2016 Súdny dvor na návrh sudcu spravodajcu a po vypočutí generálnej advokátky rozhodol, že tomuto návrhu nemožno vyhovieť.

23 Rozhodnutím z 22. decembra 2016 predseda Súdneho dvora rozhodol, že táto vec bude prejednaná prednostne.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

24 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 27 ods. 1 nariadenia Dublin III má vykladať v tom zmysle, že žiadateľ o medzinárodnú ochranu sa v rámci žaloby podanej proti rozhodnutiu o odovzdaní, ktoré bolo voči nemu prijaté, môže dovolávať nesprávneho uplatnenia kritéria zodpovednosti súvisiaceho s protiprávnym prekročením hranice členského štátu, ktoré je stanovené v článku 13 ods. 1 uvedeného nariadenia.

25 Článok 27 ods. 1 nariadenia Dublin III spresňuje, že žiadateľ o medzinárodnú ochranu má právo na účinný opravný prostriedok vo forme odvolania proti rozhodnutiu o odovzdaní alebo vo forme vecného alebo právneho preskúmania tohto rozhodnutia, a to na súde.

26 Rozsah opravného prostriedku dostupného žiadateľovi o medzinárodnú ochranu proti rozhodnutiu o odovzdaní, ktoré bolo voči nemu prijaté, je spresnený v odôvodnení 19 tohto nariadenia, ktoré uvádza, že s cieľom zabezpečiť dodržanie medzinárodného práva by mal účinný prostriedok nápravy zavedený uvedeným nariadením voči takýmto rozhodnutiam zahŕňať na jednej strane preskúmanie uplatňovania tohto nariadenia a na druhej strane preskúmanie právnej a faktickej situácie v členskom štáte, do ktorého sa žiadateľ odovzdáva (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 7. júna 2016, Ghezelbash, C-63/15, EU:C:2016:409, body 38 a 39).

27 V tejto súvislosti Súdny dvor v bode 61 rozsudku zo 7. júna 2016, Ghezelbash (C-63/15, EU:C:2016:409), rozhodol, že v rámci tohto opravného prostriedku sa žiadateľ o medzinárodnú ochranu môže odvolávať na nesprávne uplatnenie kritéria zodpovednosti za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu uvedeného v kapitole III nariadenia Dublin III.

28 V tomto rozsudku Súdny dvor nevykonal žiadne rozlíšenie medzi rôznymi kritériami stanovenými touto kapitolou, medzi ktorými figuruje kritérium týkajúce sa protiprávneho prekročenia hranice členského štátu, uvedené v článku 13 ods. 1 tohto nariadenia.

29 Je pravda, že vo veci, ktorej sa týkal uvedený rozsudok, bolo priamo sporné len kritérium uvedené v článku 12 uvedeného nariadenia.

30 Dôvody, ktoré uviedol Súdny dvor v tom istom rozsudku, však platia *mutatis mutandis* pre kritérium stanovené v článku 13 ods. 1 toho istého nariadenia.

31 Treba teda uviesť, že kritériá uvádzané v článkoch 12 a 13 nariadenia Dublin III majú porovnateľnú úlohu vo vedení konania o určenie zodpovedného členského štátu zavedeného týmto nariadením, a preto pri jeho uplatnení (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 7. júna 2016, Ghezelbash, C-63/15, EU:C:2016:409, body 41 až 44).

32 Na preskúmanie uplatnenia článku 13 uvedeného nariadenia sú tiež relevantné vývoj systému určenia členského štátu zodpovedného za preskúmanie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej v jednom z členských štátov a ciele tohto systému, na ktoré poukázal Súdny dvor v bodoch 45 až 59 rozsudku zo 7. júna 2016, Ghezelbash (C-63/15, EU:C:2016:409).

33 Pokiaľ ide o okolnosť, ktorú uvádza vnútroštátny súd, podľa ktorej v konaní vo veci samej už iný členský štát uznal, že je zodpovedný za preskúmanie predmetnej žiadosti o medzinárodnú ochranu, treba zdôrazniť, že podľa článku 26 ods. 1 nariadenia Dublin III rozhodnutie o odovzdaní možno oznámiť dotknutej osobe až potom, čo dožiadaný členský štát akceptoval prevzatie žiadateľa alebo jeho prijatie späť.

34 Za týchto podmienok táto okolnosť nemôže znamenať, že súdne preskúmanie rozhodnutia o odovzdaní v súvislosti s uplatnením kritérií uvedených v kapitole III tohto nariadenia je vylúčené bez toho, aby tým došlo k zbaveniu článku 27 ods. 1 uvedeného nariadenia podstaty jeho potrebného účinku. Okrem toho treba konštatovať, že vo veci, ktorej sa týkal rozsudok zo 7. júna 2016, Ghezelbash (C-63/15, EU:C:2016:409), dožiadaný členský štát výslovne uznal, že je zodpovedný za preskúmanie predmetnej žiadosti o medzinárodnú ochranu.

35 Z vyššie uvedených úvah vyplýva, že na prvú otázku treba odpovedať, že článok 27 ods. 1 nariadenia Dublin III sa v spojení s odôvodnením 19 tohto nariadenia má vykladať v tom zmysle, že žiadateľ o medzinárodnú ochranu sa v rámci žaloby podanej proti rozhodnutiu o odovzdaní, ktoré bolo voči nemu prijaté, môže dovolávať nesprávneho uplatnenia kritéria zodpovednosti súvisiaceho s protiprávnym prekročením hranice členského štátu, ktoré je stanovené v článku 13 ods. 1 uvedeného nariadenia.

Druhá a tretia otázka

36 Svojou druhou a treťou otázkou, ktoré treba skúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 13 ods. 1 nariadenia Dublin III prípadne v spojení s ustanoveniami nariadenia č. 562/2006, zmeneného nariadením č. 610/2013, a ustanoveniami smernice 2008/115 má vykladať v tom zmysle, že štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorého vstup bol tolerovaný orgánmi prvého členského štátu konfrontovanými s príchodom mimoriadne veľkého počtu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí chceli prejsť cez tento členský štát, aby podali žiadosť o medzinárodnú ochranu v inom členskom štáte, bez toho, aby spĺňali podmienky vstupu v zásade vyžadované v tomto prvom členskom štáte, treba považovať za „protiprávne prekračujúceho“ hranicu uvedeného prvého členského štátu v zmysle tohto ustanovenia.

37 Na úvod treba poznamenať, že ako vyplýva z bodov 41 až 58 rozsudku z dnešného dňa, Jafari (C-646/16), vstup štátneho príslušníka na územie členského štátu v situácii, akou je situácia v konaní vo veci samej, nemožno kvalifikovať ako „vízum“ v zmysle článku 12 nariadenia Dublin III.

38 Pokiaľ ide o výklad článku 13 ods. 1 tohto nariadenia, z bodov 60 až 72 tohto rozsudku vyplýva, že hoci akty prijaté Úniou v oblastiach kontroly hraníc a imigrácie predstavujú prvky kontextu užitočné pre výklad tohto ustanovenia, skutočnosťou zostáva, že rozsah pojmu „protiprávne prekročenie“ hranice členského štátu v zmysle uvedeného nariadenia v zásade nemožno priamo vyvodzovať z týchto aktov.

39 V nadväznosti na to z bodov 73 až 92 uvedeného rozsudku vyplýva, že štátny príslušník, ktorý vstúpil na územie prvého členského štátu bez splnenia podmienok vstupu, ktoré sa v zásade v tomto členskom štáte vyžadujú, s cieľom tranzitu do iného členského štátu s cieľom podať tam žiadosť o medzinárodnú ochranu, treba považovať za „protiprávne prekračujúceho“ hranicu tohto prvého členského štátu v zmysle článku 13 ods. 1 nariadenia Dublin III, či už toto prekročenie bolo tolerované alebo povolené pri porušení uplatniteľných pravidiel, alebo bolo povolené s odvolávaním sa na humanitárne dôvody a odkláňajúc sa od podmienok vstupu, ktoré sú v zásade uložené štátnym príslušníkom tretích krajín.

40 Nakoniec okolnosť, že k prekročeniu hranice došlo v situácii charakterizovanej príchodom mimoriadne veľkého počtu štátnych príslušníkov tretích krajín žiadajúcich o získanie medzinárodnej ochrany, nie je takej povahy, aby mala vplyv na výklad alebo uplatňovanie tohto ustanovenia (rozsudok z dnešného dňa, Jafari, C-646/16, body 93 až 100).

41 Keďže je to tak, treba pripomenúť, že pri uplatnení článku 3 ods. 2 nariadenia Dublin III a článku 4 Charty základných práv Európskej únie odovzdanie žiadateľa o medzinárodnú ochranu do zodpovedného členského štátu sa nemá vykonať, ak toto odovzdanie so sebou prináša skutočné riziko, že dotknutá osoba bude vystavená neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu v zmysle tohto článku 4 (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. februára 2017, C. K. a i., C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, bod 65). Odovzdanie teda nemožno vykonať, ak v dôsledku príchodu mimoriadne veľkého počtu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí chceli získať medzinárodnú ochranu, v tomto zodpovednom členskom štáte takéto riziko existuje.

42 Z toho vyplýva, že na druhú a tretiu otázku treba odpovedať, že článok 13 ods. 1 nariadenia Dublin III sa má vykladať v tom zmysle, že štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorého vstup bol tolerovaný orgánmi prvého členského štátu konfrontovanými s príchodom mimoriadne veľkého počtu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí chceli prejsť cez tento členský štát, aby podali žiadosť o medzinárodnú ochranu v inom členskom štáte bez toho, aby spĺňali podmienky vstupu v zásade vyžadované v tomto prvom členskom štáte, treba považovať za „protiprávne prekračujúceho“ hranicu uvedeného prvého členského štátu v zmysle tohto ustanovenia.

O štvrtej otázke

43 S prihliadnutím na odpoveď na druhú a tretiu otázku nie je potrebné odpovedať na štvrtú otázku.

O piatej otázke

44 Svojou piatou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 13 ods. 1 a článok 29 ods. 2 nariadenia Dublin III vykladať v tom zmysle, že plynutie lehôt stanovených týmito ustanoveniami pokračuje po podaní žaloby proti predmetnému rozhodnutiu o odovzdaní, vrátane situácie, ak sa súd, ktorému bola vec predložená, rozhodol zaslať návrh na začatie prejudiciálneho konania Súdnemu dvoru.

45 Článok 13 ods. 1 nariadenia Dublin III, ktorý figuruje v kapitole III tohto nariadenia, týkajúcej sa kritérií na určenie zodpovedného členského štátu, vo svojej druhej vete spresňuje, že zodpovednosť členského štátu založená na kritériu súvisiacom s protiprávnym prekročením hranice členského štátu skončí 12 mesiacov po dátume tohto prekročenia.

46 Článok 29 ods. 2 uvedeného nariadenia, ktorý sa uvádza v časti VI kapitoly VI toho istého nariadenia, týkajúci sa odovzdania stanovuje, že ak sa odovzdanie zo žiadajúceho členského štátu do zodpovedného členského štátu neuskutoční v lehote šiestich mesiacov, zodpovedný členský štát bude zbavený svojej povinnosti prevziať alebo prijať späť dotknutú osobu a táto zodpovednosť sa presunie na žiadajúci členský štát.

47 Z týchto dvoch ustanovení vyplýva, že v nich stanovené lehoty majú v oboch prípadoch za cieľ časovo obmedziť zodpovednosť členského štátu na základe nariadenia Dublin III.

48 Zo znenia uvedených ustanovení, ako aj z ich zaradenia v tomto nariadení však vyplýva, že sú uplatniteľné v priebehu dvoch odlišných fáz konania zavedeného predmetným nariadením.

49 Lehota uvedená v článku 13 ods. 1 nariadenia Dublin III predstavuje podmienku uplatnenia kritéria uvádzaného týmto ustanovením a o jej dodržanie treba dbať v priebehu konania o určení zodpovedného členského štátu, po ukončení ktorého možno prípadne prijať rozhodnutie o odovzdaní.

50 Naopak, článok 29 ods. 2 tohto nariadenia sa týka vykonania rozhodnutia o odovzdaní a môže byť uplatnený až potom, ako sa v podstate splnili požiadavky na odovzdanie, teda najskôr keď žiadajúci členský štát akceptoval žiadosť o prevzatie alebo prijatie späť.

51 Režimy, ktorými sa riadia tieto dve lehoty, teda musia byť spresnené s prihliadnutím na ich špecifické ciele v rámci konania zavedeného predmetným nariadením.

52 Pokiaľ ide po prvé o lehotu stanovenú v článku 13 ods. 1 nariadenia Dublin III, treba poznamenať, že článok 7 ods. 2 tohto nariadenia spresňuje, že členský štát zodpovedný podľa kritérií stanovených v tejto kapitole sa určí na základe situácie existujúcej vtedy, keď žiadateľ po prvýkrát podal svoju žiadosť o medzinárodnú ochranu v členskom štáte.

53 Preto sa posledná veta článku 13 ods. 1 uvedeného nariadenia musí vykladať tak, že vychádza z predpokladu, že členský štát, ktorého vonkajšiu hranicu protiprávne prekročil štátny príslušník tretej krajiny, už nemožno považovať za štát zodpovedný na základe tohto ustanovenia, ak k dátumu, keď žiadateľ podal svoju žiadosť o medzinárodnú ochranu po prvýkrát členskému štátu, už uplynula lehota dvanástich mesiacov od protiprávneho prekročenia tejto hranice.

54 Za týchto okolností podanie žaloby proti rozhodnutiu o odovzdaní, ktoré je nevyhnutne neskoršie než jeho oznámenie, a teda podanie žiadosti o medzinárodnú ochranu, nemôže zo svojej povahy mať akýkoľvek účinok na počítanie lehoty stanovenej v článku 13 ods. 1 nariadenia Dublin III.

55 V situácii, ako je situácia v konaní vo veci samej, kde bola žiadosť o medzinárodnú ochranu podaná menej než dvanásť mesiacov po protiprávnom prekročení hranice členského štátu, pravidlo uvedené v poslednej vete článku 13 ods. 1 nariadenia Dublin III nebráni uplatneniu tohto kritéria zodpovednosti.

56 Pokiaľ ide po druhé o lehotu stanovenú v článku 29 ods. 2 nariadenia Dublin III, na jednej strane zo spojenia medzi rôznymi odsekmi tohto článku a na druhej strane pri absencii akéhokoľvek spresnenia v tomto ustanovení, pokiaľ ide o začiatok plynutia tejto lehoty, vyplýva, že sa spresňujú len dôsledky uplynutia lehoty na uskutočnenie odovzdania, ktoré je uvedené v článku 29 ods. 1 tohto nariadenia (pozri analogicky rozsudok z 29. januára 2009, Petrosian, C-19/08, EU:C:2009:41, bod 50).

57 Článok 29 ods. 1 nariadenia Dublin III teda zohľadňuje dôsledky prípadného podania žaloby, keď stanovuje, že lehota šiestich mesiacov na uskutočnenie odovzdania plynie od konečného rozhodnutia o odvolaní alebo preskúmaní, ak majú v súlade s článkom 27 ods. 3 tohto nariadenia odkladný účinok.

58 V dôsledku toho podanie žaloby, ktorej ako žalobe v konaní vo veci samej sa priznal odkladný účinok, predpokladá, že lehota na uskutočnenie odovzdania v zásade uplynie až šesť mesiacov po vydaní konečného rozhodnutia o tejto žalobe.

59 Vzhľadom na vyššie uvedené treba na piatu otázku odpovedať tak, že článok 13 ods. 1 druhá veta nariadenia Dublin III v spojení s jeho článkom 7 ods. 2 sa má vykladať v tom zmysle, že podanie žaloby proti rozhodnutiu o odovzdaní nemá vplyv na počítanie lehoty stanovenej v uvedenom článku 13 ods. 1.

60 Článok 29 ods. 1 a 2 uvedeného nariadenia sa má vykladať v tom zmysle, že podanie takej žaloby so sebou prináša, že lehota zakotvená v týchto ustanoveniach začína plynúť až od konečného rozhodnutia o tejto žalobe, vrátane situácie, ak sa súd, ktorému bola vec predložená, rozhodol zaslať návrh na začatie prejudiciálneho konania Súdnemu dvoru, pokiaľ má uvedená žaloba v súlade s článkom 27 ods. 3 toho istého nariadenia odkladný účinok.

O trovách

61 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

1. **Článok 27 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov, v spojení s odôvodnením 19 tohto nariadenia sa má vykladať v tom zmysle, že žiadateľ o medzinárodnú ochranu sa v rámci žaloby podanej proti rozhodnutiu o odovzdaní, ktoré bolo voči nemu prijaté, môže dovolávať nesprávneho uplatnenia kritéria zodpovednosti súvisiaceho s protiprávnym prekročením hranice členského štátu, ktoré je stanovené v článku 13 ods. 1 uvedeného nariadenia.**

2. **Článok 13 ods. 1 nariadenia č. 604/2013 sa má vykladať v tom zmysle, že štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorého vstup bol tolerovaný orgánmi prvého členského štátu konfrontovanými s príchodom mimoriadne veľkého počtu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí chceli prejsť cez tento členský štát, aby podali žiadosť o medzinárodnú ochranu v inom členskom štáte bez toho, aby spĺňali podmienky vstupu v zásade vyžadované v tomto prvom členskom štáte, treba považovať za „protiprávne prekračujúceho“ hranicu uvedeného prvého členského štátu v zmysle tohto ustanovenia.**

3. **Článok 13 ods. 1 druhá veta nariadenia č. 604/2013 v spojení s jeho článkom 7 ods. 2 sa má vykladať v tom zmysle, že podanie žaloby proti rozhodnutiu o odovzdaní nemá vplyv na počítanie lehoty stanovenej v uvedenom článku 13 ods. 1.**

   Článok 29 ods. 1 a 2 uvedeného nariadenia sa má vykladať v tom zmysle, že podanie takej žaloby so sebou prináša, že lehota zakotvená v týchto ustanoveniach začína plynúť až od konečného rozhodnutia o tejto žalobe, vrátane situácie, ak sa súd, ktorému bola vec predložená, rozhodol zaslať návrh na začatie prejudiciálneho konania Súdnemu dvoru, pokiaľ má uvedená žaloba v súlade s článkom 27 ods. 3 toho istého nariadenia odkladný účinok.

Podpisy